

Identiteettiä etsimässä

Puheenvuoro Pohjanrannan Alkio-keskusteluun

Santeri Alkion elämän aktiivi kausi ajoittui Suomen historian ehkä vaikeimpiin vuosiin.

Oli itsenäistytty Venäjän suuriruhtinaskunnasta, aloiteltiin suomalaisen parlamentarismien rakentamista, kun oli ensin irtauduttu keisarihaaveista ja käyty katkera sisällissota kaikkine seurauksineen.

Näiltä ja seuraavilta vuosilta Alkion kirjoituksia ja ajatuksia löytyy valtaisa joukko. Hänen kokemuksensa kirjailijana ja lehtimiehenä, mutta myös epäonnistuneena yrittäjänä, menestyksekkäänä kansanedustajana ja puoluejohtajana tarjoavat mittavan kirjallisen aineiston.

Siitä saattaisi löytyä perusteluja tai jonkinlaisia puolusteluja jopa nykyisen hallituksen sotaisalle ulkopoliitikalle.

Politiikassa kyse on aina eräänlaisesta strategisesta pelistä. Siinä on osapuolia vähintäänkin kaksi, mutta yleensä useampia.

Olennaista toimijoiden kannalta on tietää, millainen on se toimiva subjekti, siis esim. järjestö tai järjestelmä, joka joutuu ympäristönsä tai vastustajansa kanssa elämään tai kamppailemaan.

Kysymys voi kuulostaa yksinkertaiselta, mutta ei aivan helposti olekaan ratkaistavissa. Toimijalla pitää olla monenlaisia resursseja. Sen pitää omata tai luoda oma identiteettinsä, minuutensa, jotta voitaisiin ylipäättänsä puhua sen tavoitteellisesta toiminnasta. Identiteetti tulisi myös säilyttää ja sitä ylläpitää, ”päivittää”.

Olemme nähneet viime vuosina Suomessa erikoisen näytelmän. Vain muutamassa kuukaudessa kansalaisten enemmistö näytti muuttuneen sotaisaksi sotaliittoon kääntymisen tai liittymisen kannattajaksi.

Se alkoi myös suhtautua vihamielisesti naapurimaahamme Venäjään, jonka kanssa meillä oli jo 70 vuotta ollut hyvinkin rauhanomaiset ja taloudellisesti edulliset suhteet. Onko suomalaisilla kansallista identiteettiä lainkaan?

Asiantuntijat, kuten esimerkiksi Pekka Visuri eivät nähneet kannanotossaan Turvallisuuspoliittiseen selontekoon Ukrainan sodassa sen kansainvälis-oikeudellisesta laittomuudesta ja jopa rikollisuudesta huolimatta uhkaa Suomelle, Suomen itsenäisyydelle tai turvallisuudelle.

Ja näitä näkijöitä oli muitakin. Mutta syntyneessä hurmostilassa heitä ei kuunneltu. Näyttää ja kuulostaa siltä, että tässä maassa presidentti ja pääministeri vetävät linjat - ja pulinat pois. Sitä linjaa media uskollisesti toistelee.

Minun pointtini tässä asiassa on se, että tunnemme me itsemme, mikä todellisuudessa on suomalainen identiteettimme ja käsityksemme tämän kansakunnan eduista?

Ovatko presidentti ja pääministeri SEN aitoja tulkkeja?

Toinen, tähän liittyvä kysymys ja pohdittava on tunnemme me todella myöskin ympäristömme, Euroopan, Venäjän ja niiden ulkopuolella olevat valtiot?

Ne muodostavat kaikkiin asioihin ja toimintoihin, siis elämäämme tässä maanosassa ja meidän maassamme vaikuttavat voimat.

Tämäkään kysymys ei ole kovin yksinkertainen. Esimerkiksi presidentti Niinistö on jossain pidetty Venäjän asiantuntijana. Siitäkin huolimatta, että hän puheissaan viljelee absurdeja kasakkavertauksia. Eivät hänen, nykyisestä pääministeristä puhumattakaan, kannanottonsa ole diplomaatin puhetta. Eivätkä ne osoita merkittävää Venäjän tuntemusta.

Ei Suomen tarvitse Venäjää rakastaa – mutta ei vihatakaan. Pitäisi ymmärtää, että se on meille läheisin, valtava maa. Siellä asuu paljon ihmisiä, mutta väkilukuin verrattuna se suhteellisesti ottaen omistaa vielä paljon enemmän sellaisia rikkauksia, joita suuret kehittyvät maat, valtiot ja niitten yritys-elämä ja teollisuus tarvitsevat nyt ja tulevaisuudessa, kautta maailman. Vihan pito tuon valtion kanssa on Suomelle epäterveellistä.

Tarpeet voidaan tyydyttää monella lailla. Yleensä se onnistuu parhaiten, kun käydään kauppaa ja ylläpidetään rauhanomaisia suhteita - toisten edut ja intressit riittävässä määrin huomioon ottaen.

Venäjän tapauksessa tuo tärkeä ehto minun mielestäni ei ole enää toteutunut. Ei ole kuunneltu eikä ole ymmärretty selkeitä viestejä, joita maan johdolta on kuultu koko kaksituhattaluvun, alkaen Putinin puheesta Saksan liittopäivillä 2001. On siis tehty vakava väärinarvio.

Tunneemme tai tunnistamme Suomen intressit todella? Tällä hetkellä elämme aikaa, joka muistuttaa julkisessa puheessa ja mediassa sodan jälkeistä pula-aikaa rajoituksineen.

Se on hämmästyttävää kun tiedetään, miten pitkälle teknistaloudellinen osaaminen tässäkin maassa on edistynyt.

Siksi voisi väittää, että joissakin tätä maata hallitsevissa piireissä ei haluta tuntea tätä maata ja sen resursseja. Maakuvamme, kuten myös viholliskuvamme luodaan ja tuodaan meille muualta. Sitä miten se tapahtuu, sietää poliitikon pohtia.

Jos haluaisi Alkiota pyytää tähän paikkaan avuksi, niin hänen maahenkien isänmaallisuutensa olisi yksi näkökohta. Emme voi todellakaan turvautua vieraan apuun.

Toinen näkökohta voisi olla kysymys identiteetistä. Alkiot uskoi ihmisen henkiseen kehitykseen. Tämä tarkoittaisi samalla myös yksilön identiteetin kehittymistä ja lujittumista .

Voiko nykypäivänä jokin aate tai ideologinen rakennelma toimia ikään kuin identiteettiä luovana välineenä sen paremmin yksilölle kuin poliittiselle liikkeellekään?

Elämme median maailmassa. Lisäksi vielä niin, ettei media voi toimia vapaana ja kriittisenä tiedon välittäjänä, vailla valtiovallan ohjastusta. Valtamedia toimii kuin sotatilassa, vaikka valtio ei virallisesti sellaisessa ole.

Tämä on vakava kipupiste, jos ajatellaan rationaalisen poliittisen toiminnan edellytyksiä kansakunnan parhaaksi. Jos identiteettiä ei voida rakentaa aatteen tai ideologian pohjalta, niin onko sellainen luotavissa ylipäätensä ollenkaan?

Vai onko niin, että jatkossakin puolueet ja erilaiset ryhmittymät tekevät identiteettiaan mainostavia repäisyjä tai puheenvuoroja yleisölle milloin mistäkin, ilman sen vakavampaa syvempää pyrkimystä?

Tässä on joukko kysymyksiä joihin en kykene vastaamaan. Eräs ajatteli on sanonut, että historian vetureita ovat nälkä ja rakkaus. Minä täydentäisin häntä lisäämällä käyttövoimiin pelon ja vihan.

Jos nämä kaksi päästetään hallitseviksi, edessä on katastrofi niin aineellisessa, kuin myös henkisessä maailmassamme.